

Univerza v Ljubljani
Teološka fakulteta

»Sla po večnosti.«

(Alojz Rebula, častni senator Teološke fakultete)

Predstavitev publikacij Teološke fakultete UL

Tiskovna konferenca

5. 12. 2018 ob 12.00

Vljudno vas vabimo na prireditev v okviru **Tedna Univerze v Ljubljani**, ki bo v **sredo, 5. decembra 2018, ob 12.00** v predavalnici 1 na Teološki fakulteti UL.

Na tiskovni konferenci **»Sla po večnosti«** bodo predstavljene monografije in priročniki, ki so jih v Sloveniji ali tujini izdali predavatelji, zaposleni na Teološki fakulteti, ter znanstvene serijske publikacije, ki jih izdaja Teološka fakulteta UL.

Program:

1. Dramska uprizoritev »Pilatova žena« iz romana Savlov Demon (Alojz Rebula)
2. Uvodni pozdrav (prof. dr. Robert Petkovšek, dekan Teološke fakultete)
3. Predstavitev publikacij (izr. prof. dr. Stanislav Slatinek, prodekan Teološke fakultete)
4. Predstavitev kataloga *Od puščave do mize* (doc. dr. Samo Skralovnik)

Po tiskovni konferenci bo možnost pogovora z avtorji in ogled vseh publikacij.

Vljudno vabljeni!

Znanstvena knjižnica Teološke fakultete

Monografije FDI - 21

Christian
Gostečnik
OFM

ločitev izkušnje prevara abstinenčne krize
preznanje izločanje otrok in ločitev

Bolečina
ločenosti

Christian Gostečnik. 2018. Bolečina ločenosti ZnK 58. Ljubljana: Brat Frančišek, Teološka fakulteta, Frančiškanski družinski inštitut.

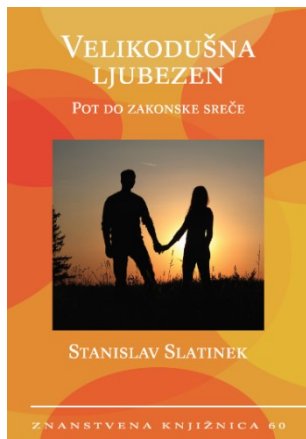
Znanstvena monografija obravnava v današnji družbi vedno bolj pereč problem ločitve zakoncev oziroma razpada partnerskega odnosa.

Danes se vedno več ljudi sreča z izkušnjo ločitve, bodisi da so sami udeleženi v tem postopku, bodisi da to doživijo pri svojih bližnjih (na primer starših). Zato je seveda znanstveno raziskovalno delo na tem področju še toliko bolj pomembno za razumevanje tega množičnega fenomena, pa seveda tudi za lajšanje stisk in negativnih posledic. Glede na lestvico življenjskih dogodkov glede stresnosti se ločitev s 73 točkami uvršča glede na velikost stresa na drugo mesto (takoj za smrtjo zakonskega partnerja s 100 točkami).

Avtor nam v pričujoči monografiji na celovit znanstven in strokoven način osvetli procese, ki se najpogosteje pojavljajo ob izkušnji ločitve. Z navajanjem sodobnih ugotovitev raziskovalcev najprej v prvem poglavju obravnava bolečino zavrženosti, ki nastane ob ločitvi, ter mnoge vidike te bolečine. V naslednjih poglavjih s pregledom najsodobnejših in najpomembnejših avtorjev tega področja osvetli procese, ki temu sledijo, kot je doživljanje »abstinenčne krize«, soočanje in regulacijo ponotranjene zavrženosti ter jeze in besa, ki se pogosto pojavi ob taki izkušnji. Monografija pa seveda obravnava tudi proces okrevanja od take izkušnje, čemur se posveča poglavje o novih začetkih. Poseben pomen ima pri procesu ločitve tudi doživljanje otrok, ki so priča takemu procesu pri starših. Avtor navede najpomembnejše ugotovitve glede doživljanja in poda pomembna in praktično izredno uporabna vodila, kako pomagati otrokom pri spoprijemanju ter zmanjšanju negativnih posledic za njihovo življenje – monografija na primer predstavi, kako ravnati ob ločitvi pri različno starih otrocih. V tekstu so integrativno prikazani predvsem avtorji relacijske psihologije in psihoterapije.

Posebna odlika avtorja, ki jo poznamo že tudi iz prejšnjih njegovih del, ki so obravnavala različno drugo problematiko zakonskega in družinskega življenja, je odličen opis posameznikovega notranjega doživljanja, predvsem bolečih vidikov, ki ga ustrezno podkrepi z relevantnimi tujimi in domačimi avtorji. Kot posebno kvaliteto monografije lahko navedemo avtorjevo sposobnost ustrezne osvetlitve posameznih teoretičnih spoznanj s konkretnimi praktičnimi primeri oziroma zgodbami, ki so vstavljena na koncu vseh pomembnih tematik. Avtor na slikovit in jasen način v obliki primerov razjasni, konkretizira in aplicira teoretična izhodišča. Tako postanejo tudi teoretične ugotovitve lažje razumljive, tako za strokovnega kot tudi »laičnega« bralca. Pri teh opisih se pokaže posebna odlika avtorjeve artikulacije posameznikovih doživljanj, na kar gotovo vplivajo številne bogate terapevtske izkušnje in teoretično znanje, ki si jih je avtor pridobil v mnogih plodnih letih terapevtskega dela z zakonci in družinami ter s poučevanjem terapevtskega dela bodočih terapevtov in sodelavcev. Razumljivi slog tega dela pa bo pritegnil tudi mnoge "laične" bralce.

Iz recenzije dr. Roberta Cvetka

Stanislav Slatinek. 2018. Velikodušna ljubezen: pot do zakonske sreče ZnK 60. Maribor: Ognjišče, Slomškova založba.

Glavni naslov knjige (Velikodušna ljubezen. Pot do zakonske sreče) je sestavljen iz dveh besed: »velikodušnost« in »ljubezen«. Gre za vrednoti, ki se najbolj uresničujeta v zakonski skupnosti. Vsak zakon in vsako družino bi lahko opisali kot prostorje velikodušne ljubezni. Tudi papež Frančišek pravi, da zakon in družino najbolj ovrednotita »velikodušnost« in »ljubezen« (Radost ljubezni 316). To velja še posebej takrat, ko se pojavijo krize. Marc Quillet opozarja, da vsaka kriza v sebi skriva »dobro novico« (Sguardo missionario. Per capire Amoris laetitia, L'Osservatore Romano, 9. 11. 2017, 7). Niti zaročenci niti zakonci krizam niso vedno kos, da bi jih premagali. Krize namreč sporočajo, da način življenja, ki ga človek živi, ni dovolj dober in da bi bilo treba marsikaj spremeniti. V krizi je najbolj prizadeta velikodušnost. Ljudje, ki se ljubijo, se v krizi spremenijo v tujce in sovražnike. Zato ljubezen, ki je bila na začetku mnogim zaročencem vezivo za njihova srečevanja, v krizi hitro splahni in je ni več. Če se želimo krizam, ki ogrožajo zakonce in družine, postaviti po robu, jih moramo najprej dobro poznati. Med najbolj pereče krize skupnega življenja lahko uvrstimo pomanjkljivo pripravo na zakon, ločitve, nasilje, nesposobnosti za skupno življenje in človeški egoizem. Težave so tudi v tem, da zakon in družina v sodobni družbi nista zaščitena kot vrednoti, ampak sta stalno izpostavljena novim in novim izzivom ter nevarnostim (npr. splav, ločitev, evtanazija, zakon z osebo istega spola itd.), ki zakonske in družinske vezi samo še slabijo. Zato je izredno pomembno, kako se na to odziva širša javnost. V želji, da bi zaročence dobro uvedli v dobrino zakona (*bonum coniugum*), zakoncem in družinam pa ponudili praktičen proces zdravljenja ran, smo v knjigi podali temeljna besedila, ki opisujejo »velikodušno ljubezen« in »zakonsko srečo«.

Christian Gostečnik. 2018. Psihoanaliza in sakralno izkustvo ZnK 61. Ljubljana: Brat Frančišek, Teološka fakulteta, Frančiškanski družinski inštitut.

Monografije FDI - 22

« Najina odprtost = Ingerenca na Boga = obliko molitve = vstopni obliki » Boga = razlogi za vero in nevero »

**Psihoanaliza
in sakralno
izkustvo**

Christian Gostečnik OFM

Znanstvena monografija avtorja prof. dr. Christiana Gostečnika se ukvarja z enim najbolj pomembnih vprašanj, ki že dolgo zaposluje področje psihoanalize in odnosa med psihoanalizo (ter psihoterapijo in psihologijo tudi na splošno) ter religijo oz. vprašanjem sakralnosti.

Pogled Sigmunda Freuda, ki je razumel religijo in posledično odnos do Boga le kot nevrotični oziroma patološki fenomen, je pomembno zaznamoval odnos med psihologijo ter psihoterapevti na eni strani ter teologi na drugi strani. Zaradi negativnih predpostavk do religije v psihoanalizi je bila tako prizadejana škoda vsem področjem.

Pričujoča monografija prof. dr. Christiana Gostečnika na celovit znanstven in strokoven način osvetli ta odnos, ki omogoča konstruktiven, dopolnjujoč in obogatitven odnos s sakralnim. S tega vidika ima znanstvena monografija še posebno kvaliteto in vrednost, saj odnos med njima razume veliko bolj celovito in globoko ter pokaže njuno kompatibilnost. Monografija bo tako bralcem

omogočila, da bo prihajalo do manj zapletov in nezaupanja med različnimi področji.

Monografija je rezultat avtorjevega dolgoletnega strokovnega dela na obravnavanih področjih. Predstavlja temeljito izpopolnjeno izdajo dveh predhodnih monografij z obravnavanih področij (Psihoanaliza in religije ter Neustavljivo hrepenenje). Avtor doda izviren prispevek z vidika relacijske družinske terapije oz. paradigme. Ta paradigma je za odnos med psihologijo, psihoterapijo in psihoanalizo ter vprašanjem religije, sakralnosti in odnosa do Boga še posebej pomembna, saj je ena od osnovnih predpostavk te paradigme, da je človek v samem jedru bitje odnosov, da vedno hrepenimo po odnosu z drugim in končno z Bogom, preko česar lahko razrešimo oz. odrešimo naše najgloblje psiho-organske zaplete in hrepenenja. S tem paradigma preseže negativen odnos med psihoanalizo in sakralnostjo oz. religioznim pogledom.

Vsebina monografije obsega najprej opis temeljnih postulatov relacijske družinske terapije oz. paradigme, opiše, kdaj in kako je lahko hrepenenje po odnosu oz. sakralnem patološko, opiše nevrobiološke osnove za tako hrepenenje, njegove obravnave in izrazov v relacijskih teorijah, relacijski družinski in zakonski terapiji ter travmah in zasvojenostih; intrapsihičnega psiho-organskega prostora sakralnega, avtor pa na koncu opiše tudi tako hrepenenje v biblično teološki perspektivi. Posebna avtorjeva odlika je tudi jasen in slikovit stil pisanja ter sposobnost artikulacije različnih zornih kotov posameznikovega doživljanja, na kar gotovo vplivajo številne bogate terapevtske izkušnje in teoretično znanje, ki si jih je avtor pridobil v mnogih letih terapevtskega dela z zakonci in družinami ter s poučevanjem terapevtskega dela bodočih terapevtov.

Samo delo je pomemben znanstven doprinos tako za slovensko kot tudi svetovno psihološko, psihoterapevtsko, pa tudi teološko in religiološko stroko ter je privlačno za vse, ki jih zanimajo znanstvene in strokovne obravnave odnosa med psihologijo, psihoanalizo, psihoterapijo na eni strani ter religijo, vero, duhovnostjo in sakralnostjo na drugi strani.

Iz recenzije dr. Roberta Cvetka

Janez Juhant. 2018. Človek, religija, nasilje in kultura miru. Duhovno-psihološka študija človeka ZnK 63. Ljubljana: Teološka fakulteta.

Delo dr. Janeza Juhanta je aktualno in znanstveno poglobljeno, onstran cenениh, običajnih, črno-belih ideoloških za ali proti religiji. Že v samem naslovu in podnaslovu sta podana oba vidika študije. Po eni strani je osvetlitev, kako posamezne religije v doktrini obravnavajo vprašanje nasilja oziroma miru, po drugi strani pa je to duhovno-psihološka obravnava človeka, ker je na koncu koncev človek, ki dojema, razlaga in izvaja religijo tako ali drugače. Človek je namreč tisti, ki mrtvi črki oziroma tradiciji, daje novo življenje, moč bodisi za graditev miru ali, nasprotno, za uničevanje. Tako Juhantovo delo predstavi religijo pod številnimi vidiki in njenimi razsežnostmi, ki so seveda danes neločljivo povezane z religijsko vpetostjo v moderen, kritičen, sekulariziran globalni svet.

V drugem delu je govor o človeku kot »zapleteno odprtem bitju«. Ta del se konča z dvema pomenljivima podnaslovoma: Dialog in religiozna odprtost in Stalni izziv: Obnavljanje človeškosti. Tu je rečeno: »Če hoče biti človek priseben in človeško

ravnati, mora znati iti preko svojih neposrednosti in pogosto tudi prek svojih sebičnih teženj v globlja bivanjska prostranstva. ... Človek naj torej prisluhne in iz svojega sveta vstopa v svet drugega, da ne bi ostal zaprt vase in se ujel v brezplodno ponavljanje in se bojevito usmeril proti drugemu.« S tem je podan temelj mirotvornega ali nasilnega delovanja človeka oziroma njegovega tolmačenja religije, na katero se sklicuje.

Nenazadnje nosi za miroljubna ali nasilna dejanja odgovornost človek kot njihov storilec in ne nek sistem, v tem primeru religijski, ki ga človek lahko obrne v dobro ali hudo ... morda z zmanjšano odgovornostjo, a vendarle, odgovornostjo. Tretji del nekako povzema uvide prvih dveh pod naslovom Brezna zla in poti k miru. Čeprav je delo s tem tematsko zaključena celota, pa se vendarle smiselno nadaljuje v Dodatek, ki obravnava zadnjo vojno v nekdanji Jugoslaviji, ki je imela usodne posledice tudi za nas Slovence in nastanek naše države. Zato se delo konča s preučevanjem posebnega, nam znanega »primera vojn v nekdanji Jugoslaviji«. Tu so podani nekateri doslej manj osvetljeni vidiki te morije in elementi za njihovo razumevanje.

Iz recenzije dr. Draga Ocvirka

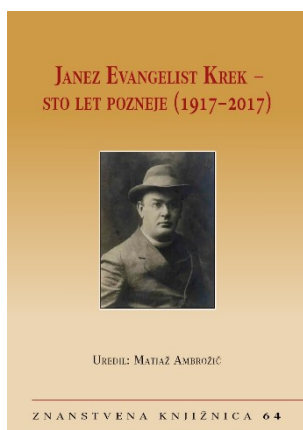
Matjaž Ambrožič (ur.) 2018. Janez Evangelist Krek – sto let pozneje (1917-2017) ZnK 64. Ljubljana: Teološka fakulteta.

Izvirna in privlačna osebnost Janeza Evangelista Kreka (1865–1917), na kateri so poudarjeno izstopale značilnosti okolja in ljudstva, iz katerega je izšel, njegova široka razgledanost in solidna izobrazba, njegovi javni nastopi in spisi so pritegovali pozornost množic tako v vseh obdobjih njegovega življenja kot po njegovi smrti. Bil je človek, ki je imel ideje in jih je tudi znal ubesediti. Vendar so bile ideje v pretežni meri takšne, da jih je bilo mogoče uresničiti in spremeniti v dejanja. Zato si je že zgodaj pridobil ugledno javno mesto v slovenski in deloma tudi v širši avstrijski družbi. Bil je osebnost, ki se ni zadovoljila z ugotavljanjem dejstev ali razmer, temveč je s pozornostjo vedno iskal novih poti. Ob njem je bilo težko biti povsem nepristranski ali nevtralen – ustvaril si je predane privrženice in simpatizerje, hkrati si je z nastopi tudi ustvarjal sovražnike.

Stoletnica njegove smrti je bila ponovno priložnost, da je Janez Evangelist Krek stopil v ospredje slovenske javnosti. Pripravljena je bila vrsta prireditev, tako v njegovem domačem kraju kot v drugih okoljih. Izdali so publikacije, ki so izpostavile posamezne Krekove misli in uvide, tudi v smislu uresničevanja socialnih programov, ki so se uveljavili po letu 1891, ko je bila objavljena enciklika Leona XIII. *Rerum novarum*. Jubilej je bil hkrati priložnost, da je bil opravljen bolj celovit pogled na dosedanja vrednotenja Krekovega življenja in dela. V razponu stotih let so se namreč zapisala različna osebna in družbena gledanja na Kreka, neredko v veliki odvisnosti od političnega trenutka in prevladujočih konceptov, ki niso bili vedno skladni s Krekovimi izhodišči.

Pričujoča monografija predstavlja takšno poglobljeno ovrednotenje celotnega Krekovega delovanja na številnih področjih njegovega delovanja, pri katerem je sodelovalo kar petnajst uglednih strokovnjakov.

Iz uvoda urednika Matjaža Ambrožiča

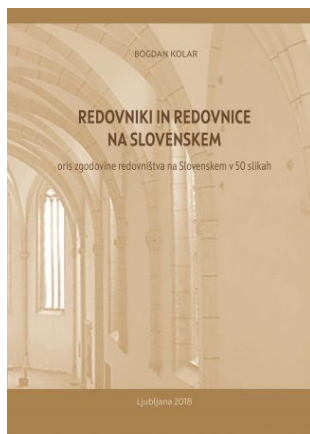

Trebežnik, Luka. 2018. *Med nihilizmom in mesijanizmom: Derridajeva filozofija religije*. ZnK 65. Ljubljana: Teološka fakulteta.

Monografija je posvečena misli slovitega postmoderne francoskega filozofa Jacquesa Derridaja, ki s svojim delom predstavlja kritiko ustaljenih smislov in pomenov, vpetih v okorele miselne strukture. Na prvi pogled se upravičeno zdi, da je njegova filozofska smer, dekonstrukcija kot kritika metafizike prisotnosti, povsem neskladna z religijskimi svetovnimi nazori, ki verujejo v nadčasne resnice. Toda tudi resnica odnosa med religijo in dekonstrukcijo, kot prepričuje avtor, ni tako enostavna in nedvoumna, kot bi se sprva lahko zdelo.

Redovništvo na Slovenskem

Bogdan Kolar. 2018. Redovniki in redovnice na Slovenskem: oris zgodovine redovništva na Slovenskem v 50 slikah. Ljubljana, Inštitut za zgodovino Cerkve na Teološki fakulteti: Salve.

V šestem zvezku zbirke Redovništvo na Slovenskem, ki ima podnaslov *Oris zgodovine redovništva na Slovenskem v 50 slikah*, je predstavljen okvirni zgodovinski pregled pomembne sestavine cerkvenega življenja na Slovenskem, to je redovnih skupnosti. Namenjen je v prvi vrsti vsem, ki jih zanima zgodovina Cerkve in v njenem okviru redovom. Temelj predstavlja kronološki okvir: od začetkov v antiki do prenovitvenih prizadevanj v samostojni državi Sloveniji. V skladu s tem so najprej na kratko predstavljeni samostani v sosednjih slovenskih deželah, od koder so v današnji slovenski prostor prihajali prvi menihi kot misijonarji. Večji del besedila je namenjen razcvetu moških in ženskih samostanskih skupnosti v srednjem veku, ko so le-ti opravljali naloge verskih, kulturnih, socialnih in gospodarskih središč. Predstavljene so redovne skupnosti v času reformacije in katoliške preнове ter v času razsvetljenih absolutističnih vladarjev, ko je večina redov postala za državo moteča. V nadaljevanju so obravnavane skupnosti, ki so te čase preživele in so nato v 19. stoletju dale pečat prenovitvenim prizadevanjem svetniških voditeljev Cerkve, kot sta bila škofa Anton Martin Slomšek in Friderik Irenej Baraga. V tem času so se na Slovensko vrnil nekatere kontemplativne skupnosti, ki so bile stoletje pred tem izgnane. Nov izziv tako za celotno Cerkev na Slovenskem kot za redovne ustanove je pomenil nastanek nove države Jugoslavije po razpade Avstro-Ogrske monarhije, v kateri so bili redovi pomembna sestavina vsega cerkvenega in nasploh družbenega življenja. V novi državi so se redovi morali na novo organizirati in poiskati možnosti za izvirno delo, ki je bilo lastno vsaki skupnosti. Do podobnih sprememb je prišlo po ustanovitvi samostojne Slovenije. Redovi so vzpostavili nove strukture in hkrati zavzeto iskali izvirno mesto v Cerkvi na Slovenskem, potem ko skoraj pol stoletja te možnosti niso imeli. Za mnoge redovnike in redovnice je namreč druga svetovna vojna prinesla prvo radikalno prekinitev delovanja, nove omejitve pa so prišle še v desetletjih po koncu vojne. Zato je za marsikatero redovno skupnost mogoče govoriti o novih začetkih ob hkratnem ugotavljanju, da vsega le ne bo mogoče obnoviti, saj se je hitro začelo manjšati število novih članov in članic, vedno več skrbi pa je bilo potrebno namenjati skrbi za starejše v skupnostih. Predstavljene so skupnosti, ki imajo svoje začetke v Sloveniji. Nekaj več pozornosti je v knjigi namenjene delu, ki so ga redovniki in redovnice opravili na področju izobraževanja, socialnih in zdravstvenih ustanov, pri misijonskem delu in med slovenskimi rojaki po svetu. Besedilu je dodan seznam izbrane literature, ki bo lahko v pomoč nadaljnjemu delu, in kronološki pregled naseljevanja redovnih skupnosti na slovenska tla.

Ta zvezek v zbirki Redovništvo na Slovenskem sta skupaj izdala Inštitut za zgodovino Cerkve, ki deluje na Teološki fakulteti, in založba Salve.

Katalogi

Katalog razstave biblične arheološke zbirke

Skralovnik, Samo. 2018. *Od puščave do mize: razstava Biblične arheološke zbirke Teološke knjižnice Maribor ob 50. obletnici Enote v Mariboru, Teološke fakultete Univerze v Ljubljani*. Maribor: Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor; Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta, Enota v Mariboru.

Razstavni katalog *Od puščave do mize* prihajata v Sinagogo Maribor ob obeleževanju petdesete obletnice delovanja Enote v Mariboru Teološke fakultete Univerze v Ljubljani. Katalog interdisciplinarno povezuje arheološke, zgodovinske in teološke vidike. Za to je zaslužno sodelovanje biblicista doc. dr. Sama Skralovnika, glavnega avtorja, arheologov Aleksandre Nestorović in Andreja Preložnika ter zgodovinarja Borisa Hajdinjaka.

Ogrodje kataloga predstavljata dva poglobljena razdelka. V prvem razdelku se pisec kratko ustavi ob genezi in strukturi svetopisemske arheološke zbirke, nato pa spregovori o rdeči niti razstave, prehrani v Svetem pismu. Drugi del kataloga je najboljše in najpomembnejši. Predstavitvi obdobja, vezanega na svetopisemsko pripoved, sledijo fotografije predmetov iz zbirke in zanimivosti, ki svet Stare zaveze povezujejo s sodobnostjo. Nepogrešljiv del so tudi odlomki svetopisemskih besedil, navezani na razstavljen predmete in na povedano o prehrani v svetopisemskih besedilih.

Avtorji kataloga so na tak način ustvarili prehode, ki bodo gledalca in bralca večplastno nagovorili in vključili v popotovanje od davne preteklosti do aktualne sedanjosti. Prvi prehod zaznamuje že sama arheološka zbirka različnih posod, ki zajema predmete od bakrene dobe (ok. 4000 pr. Kr.) do predmetov iz pozne bizantinske dobe (do ok. 700 po Kr.). Ker je lončenina najboljša priča tehnološkega, gospodarskega in družbenega razvoja, bo lahko pozoren gledalec opazoval postopen razvoj materialne kulture. Drugi prehod tvori izbor bibličnih tekstov, ki bralca povede od devteronomistične tradicije, preko evangelijev, do poznih pavlinskih pisem. Tretji prehod ustvarjajo zgodovinski opisi obdobja, v katerih je potovalo izvoljeno ljudstvo. Začne se s prihodom Abrahama na območje Kanaana v 17. stoletje pr. Kr. in zaključi z opisom življenja novih pavlinskih skupnosti v Mali Aziji in drugod po Rimskem imperiju. Četrty prehod, v katerem najdejo presečišče tudi preostali trije, pa je tematsko-teološki. Katalog sledi podobi prehranjevanja kot temeljni človeški dejavnosti, v kateri se križajo človekova materialna, duhovna in družbena dimenzija. Ob človekovem odnosu do hrane se je razvijal tudi njegov odnos do najbližjih, do družbe in do svetega. Ob hranjenju se je razvijala le tehnika pridelovanja in priprave hrane, temveč tudi morala, etika in teologija.

Človek je prav ob hrani doživljal tako svojo končnost in odvisnost kot tudi svojo ustvarjalnost ter poklicanost v presežno – v odnos. Odnos do hrane je odlikoval odnos do vira življenja, zato je judovsko-krščanska tradicija od vsega začetka v svoje obrede vključevala hrano in hranjenje.

Znanstvene publikacije (revije)

Bogoslovni vestnik (glavni in odgovorni urednik prof. dr. Robert Petkovšek)

Bogoslovni vestnik (BV) je znanstveno glasilo Teološke univerze Univerze v Ljubljani (TEOF UL). Prvič je izšel leta 1921; s tem je nadomestil svojega teološkega predhodnika, revijo *Voditelj v bogoslovnih vedah*, ki je v Mariboru izhajala od leta 1898 do leta 1916.

BV je namenjen objavam učiteljev Teološke fakultete, med katerimi najdemo velika imena slovenske humanistike, kakor so to med drugimi bili Aleš Ušeničnik, Francè Grivec, Ivan Grafenauer, Janez Janžekovič, Anton Trstenjak, Anton Strle in drugi. Mnogi članki so aktualni tudi po skoraj sto letih.

Revija je interdisciplinarna. Poleg prispevkov z vseh področij teologije najdemo v njej od samega začetka prispevke tudi z drugih humanističnih področij, kakor so religiologija, filozofija, jezikoslovje ali zgodovina, v novejših časih pa tudi s področij družboslovja, kakor so sociologija, psihologija ali terapija. Odprtost revije za vprašanja drugih verstev dokazuje dejstvo, da je v njej objavljaval pionir slovenske religiologije Lambert Ehrlich, ki se je v letih 1920–1921 v religiologiji izpopolnjeval v Parizu in v Oxfordu.

Razprave so največkrat rezultat uspešnega raziskovalnega dela učiteljev Teološke fakultete, ki preučujejo sodobna teološka, duhovna, eksistencialna, psihološka in terapevtska vprašanja, vračajo pa se tudi h koreninam, k hebrejskim, grškim, latinskim ali srednjeveškim virom evropskega in slovenskega duhovnega in kulturnega izročila.

Revija je tudi dialoška. Na križišču različnih jezikovnih področij, kultur, verstev in veroizpovedi je odprta za avtorje, ki prihajajo iz sosednjih držav in s svojimi študijami bogatijo ekumenski in medverski dialog.

V preteklosti so v reviji s svojimi prispevki sodelovala pomembna imena sodobne misli, kakor so Moltmann, Küng, Schockenhoff ali Greisch in delujejo v filozofskih in teoloških središčih, kakor so Tübingen, Oxford, Pariz, iz Rim in drugje.

Letošnje številke pa so bile posvečene trem tematskim sklopom: Etične implikacije enega Boga, Pomen Svetega pisma v besedi in v življenju Cerkve in Ekleziologija, ekumenizem in zgodovina: ob 140. obletnici rojstva Franca Grivca in 10. obletnici smrti Franca Perka. Vsi trije tematski sklopi so rezultat zgodovinskih raziskav ali pa odgovarjajo na aktualna vprašanja o vlogi teologije ali religije v sodobnem svetu. Te in druge, netematske razprave zadevajo še druga področja, kakor je npr. civilno pravo. Med avtorji pa so mnogi iz evropskih in tudi neevropskih držav.

Revija je mednarodna – po jeziki objav in po sodelavcih. Njena vodilna in posebna skrb pa velja izbornemu slovenskemu jeziku in oblikovanju humanistične terminologije. Kljub temu, da je večina objav v slovenskem jeziku, je v mednarodni bazi SCOPUS dosegla visoko uvrstitev – to dela revijo tudi mednarodno prepoznavno.

Edinost in dialog (glavni in odgovorni urednik izr. prof. dr. Maksimilijan Matjaž)

Edinost in dialog je znanstvena revija Inštituta Stanka Janežiča za dogmatično, osnovno in ekumensko teologijo ter religiologijo in dialog Teološke fakultete Univerze v Ljubljani z recenzijo.

Prva številka revije Edinost in dialog je izšla leta 2013 kot nadaljevanje 67-letne tradicije, ki sega v leto 1927, ko je začel izhajati list Kraljestvo božje. Revija objavlja izvirne in pregledne znanstvene članke in prispevke s področja ekumenizma in medverskega dialoga, vezane na svetovne religije, s poudarkom na krščanskih verstvih, judovstvu in islamu. Objavlja v slovenskem, srbskem, hrvaškem, angleškem in nemškem jeziku. Indeksirana je v bazah: Scopus; ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities); RTA (Religious and Theological Abstracts); ATLA Religion Database in dLib (Digitalna knjižnica Slovenije).

V letu 2018 bo revija obeležila 50. letnico ustanovitve Enote Teološke Fakultete UL v Mariboru (1968–2018) s predstavitevijo znanstvenega in pedagoškega dela institucij in profesorjev Enote – s hkratnim razmislekom o sodobnih izzivih teologije, o njenem mestu na univerzi, v znanosti, kulturi in v družbi.

Acta Ecclesiastica Sloveniae (glavni in odgovorni urednik prof. dr. Bogdan Kolar)

Tanja Martelanc. 2018. Kapucini in njihova arhitektura na Slovenskem. Ljubljana: Teološka fakulteta.

V 40. zvezku periodične publikacije *Acta Ecclesiastica Sloveniae* je podrobno predstavljena, analizirana in ovrednotena arhitektura kapucinskega reda na Slovenskem v razponu od začetka 17. do začetka 19. stoletja. Uvodoma je predstavljena kratka zgodovina kapucinskega reda, orisan je njegov prihod v slovenske dežele v času rekatolizacije ter posebej izpostavljen odnos dobrotnikov do tega reda, tako kronanih glav kot preprostega kmečkega ljudstva. Poseben poudarek je namenjen razlagi razumevanja pojmovanja Svetega ubožstva, kot ga je živel sv. Frančišek Asiški, ki se neizbežno zrcali v zasnovi in opremi vsakega kapucinskega samostana. Na podlagi opredelitve arhitekture drugih ubožnih redov avtorica natančneje analizira arhitekturo kapucinskega reda, prav tako ubožnega reda, in izpostavi področja, ki so s svojo redovno arhitekturo vplivala na kapucinsko arhitekturo na Slovenskem. Zanimiv ekskurz predstavlja detajlni opis dela p. Antonia da Pordenone, ki je na začetku 17. stoletja napisal arhitekturni traktat o kapucinski arhitekturi v »hladnejših deželah« in predstavlja odlično izhodišče za razumevanje zasnove kapucinske redovne hiše nekdanje Štajerske kapucinske province, kamor so spadali tudi samostani na naših tleh. V delu so zajeti vsi kapucinski samostani, ki so nastali v okviru nekdanje Štajerske in delno tudi Beneške kapucinske province, podrobno pa predstavljeni le tisti, ki so bili zgrajeni v okvirih državnih meja Slovenije, med njimi nekdanji ljubljanski, celjski, nekdanja mariborski in ptujski, svetokriški, nekdanji krški, kranjski in novomeški ter še vedno delujoči škofjeloški kapucinski samostan. Poleg izčrpnega besedila, ki bolje osvetljuje zgodovino gradnje in zasnovo kapucinskih samostanov ter njihovo opremo in je nastalo na podlagi ohranjenih slikovnih virov, terenskega

ogleda ter morebitnih arhivskih zapisov, je delu pridano še slikovno gradivo, ki je bilo pri opredelitvi kapucinske arhitekture na Slovenskem tudi uporabljeno. Raziskava je osredotočena predvsem na čas od ustanovitve prvega samostana do razpustitve nekaterih samostanskih hiš. Poznejša arhitekturna zgodovina ohranjenih samostanskih kompleksov je orisana le obrobno. Kapucinska arhitektura na Slovenskem je tako s pričujočim delom v okvirih umetnostnozgodovinske stroke prvič celostno predstavljena in valorizirana. – Monografija je posvečena prof. dr. Metodu Benediku, najboljšemu poznavalcu zgodovine kapucinskega reda na Slovenskem in dolgoletnemu učitelju cerkvene zgodovine na Teološki fakulteti v Ljubljani.

Priročniki Teološke fakultete UL

Branko Klun. 2018. *Metafizika. Izbrana poglavja*. Priročniki Teološke fakultete 26, Teološka fakulteta: Ljubljana.

»Metafizika« predstavlja enega od osrednjih filozofskih predmetov enovitega magistrskega študija teologije. Gre za »prvo filozofijo« (Aristotel), ki se sprašuje po celoti stvarnosti in njenih zadnjih temeljih. Učbenik, ki bo služil predvsem pri seminarskemu delu predmeta, obsega deset poglavij in je razdeljen v tri dele. V prvem delu, ki ga avtor naslavlja »Zgodovinski spomin«, je v ospredju misel osrednji lik krščanske filozofije, namreč sv. Tomaž Akvinski. Dve obsežni poglavji se posvečata razumevanju resnice in pojmovanju Boga pri Akvincu. Pri tem avtor pokaže na specifično metafizično-ontoloških predpostavk tega izjemnega misleca, ki v luči biblično-krščanskega izkustva preobrazi klasično grško (aristotelsko) metafiziko. Tretje poglavje je namenjeno spremembam, ki jih prinaša t. i. druga ali renesančna sholastika s Franciscom Suarezom na čelu in ki prinaša določen odklon od Tomaževe ontologije.

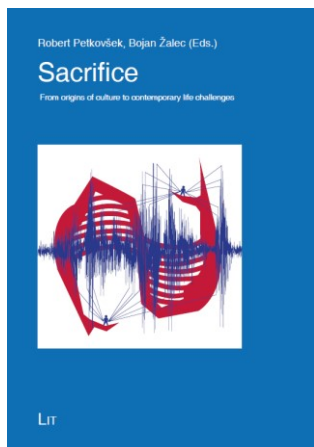
V drugem delu z naslovom »Slovenska recepcija« avtor obravnava tri slovenske mislece in profesorje, ki so prenašali sholastično metafizično misel v slovenski prostor. To so Fran Kovačič, Aleš Ušeničnik in Janez Janžekovič. Avtor umesti njihovo delo v širši kontekst neotomizma, pri čemer pokaže na probleme, ki so spremljali neosholastično metafiziko in ki so ob hkratni kritiki metafizike znotraj širšega filozofskega konteksta botrovali k zmanjševanju njenega pomena.

Tretji del z naslovom »Dialog s sodobnostjo« se v štirih poglavjih posveča vprašanju metafizike v sodobni filozofiji. Kljub govoru o koncu metafizike (Heidegger) in njeni razširjeni kritiki ne gre spregledati poizkusov, ki z drugačno metodo in pojmovnostjo na novo postavljajo stara metafizična vprašanja – vprašanje glede celote in počela, glede smisla in presežnosti. Pri tem se avtor v prvi vrsti nanaša na francoska filozofa Emmanuela Levinasa in Jean-Luca Mariona, ki razodevata nove možnosti metafizike po (klasični) metafiziki.

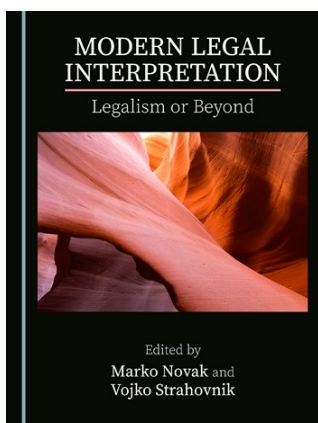
Publikacije, izdane pri drugih založbah in v tujini

Znanstvene monografije

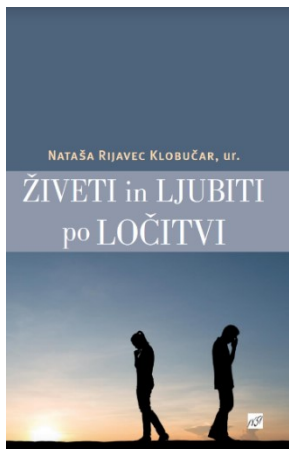
Robert Petkovšek, Bojan Žalec (ur.) 2018. *Sacrifice: from origins of culture to contemporary life challenges* [Žrtvovanje: od izvorov kulture do sodobnih življenjskih izzivov]. Wien, Zürich: LIT Verlag.

Znanstveno monografijo sestavlja 28 prispevkov izpod peresa 26 uglednih avtorjev iz 10 držav: Avstrije, Hrvaške, Romunije, Poljske, Irana, Madžarske, Bosne in Hercegovine, Bolgarije, ZDA in Slovenije. Na začetku je jedrnat uredniški uvod, ki delo umesti v širši okvir, predstavi njegov pomen in na kratko vsak prispevek. Različna temeljna in vitalno pomembna področja človeškega življenja so odločilno povezana z žrtvovanjem. V monografiji bralec najde njegovo celovito interdisciplinarno obravnavo. Referenčni okvir piscev prispevkov tvorijo raziskovalci kot so Girard, Schwager, Freud, Hobbes, Kierkegaard, Agamben, Mumford idr. Avtorji pripadajo različnim veram in veroizpovedim (različne krščanske veroizpovedi, islam) in prihajajo iz različnih okolij. Raziskujejo razne vidike, oblike in funkcije oz. pomene žrtvovanja in darovanja ter odkrivajo pomembne povezave med njimi. Monografija sega od temeljnih teoloških in filozofskih analiz do zgodovinopisnih in socioloških študij posameznih konkretnih primerov. Vmes se nahajajo religiološke, kulturološke, socialno psihološke, terapevtske, pedagoške ter cerkvenopravne razprave. Avtorji pokažejo da je žrtvovanje povezano z izvori človeške kulture in njenimi preobrazbami. Knjiga je pomemben prispevek k oblikovanju kulture darovanja primerne za sodoben svet.

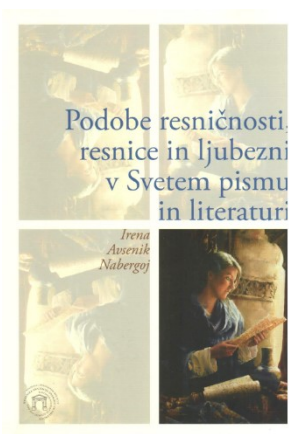
Marko Novak, Vojko Strahovnik (ur.) 2018. *Modern legal interpretation: legalism or beyond*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Legalizem ali pravni formalizem običajno razume, da sodniki lahko razrešujejo pravne primere zgolj z aplikacijo pravnih pravil. Tako nimajo vloge oblikovanja zakonodaje, izvajanje diskrecijske pravice ali pa interpretacije pravnih pravil, ki bi se opirala na pravna in druga besedila izven samega sistema pravnih pravil. Zbornik vključuje prispevke domačih in tujih pravnih strokovnjakov in teoretikov prava, ki si zastavljajo temeljna vprašanja o pravnem legalizmu in formalizmu v okviru razprave o pravni argumentaciji. Avtorji: Maurizio Manzin, Federico Puppo (oba Italija), Bruce Anderson, Michael Shute (oba Kanada), Ivan Padjen, Ivana Tucak (oba Hrvaška), Maija Aalto-Heinila, Seppo Sajama (oba Finska), Marko Novak in Vojko Strahovnik (oba Slovenija).

Nataša Rijavec Klobučar (ur.) 2018. *Živeti in ljubiti po ločitvi*. Celje, Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba in Društvo Mohorjeva družba.

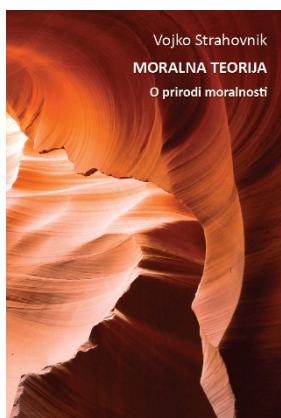
Znanstvena monografija *Živeti in ljubiti po ločitvi* je delo osmih avtorjev, ki so pod drobnogled vzeli izkušnjo ločitve in jo proučevali in raziskovali iz različnih zornih kotov. Osredotočili so se na raziskovanje čustvenih dimenzij ob soočanju z ločitvijo, na čustvene potrebe posameznikov tudi v povezavi z drugimi okoliščinami, kot je npr. duhovnost, ki lahko proces soočanja spodbujajo ali zavirajo. Pozornost je bila usmerjena na značilnosti čustvovanja in čustvenega procesiranja v procesu soočanja z ločitvijo, na relacijske dejavnike v povezavi z uspešnostjo soočanja z ločitvijo in na proces relacijske družinske terapije ob ločitvi. Vsi vidiki so bili preučevani z vidika paradigme relacijske družinske terapije, ki se uvršča med sodobne relacijske psihoterapevtske pristope. V pričujočem delu so predstavljeni izsledki raziskave, ki bralcu prinašajo tudi konkretne usmeritve ob soočanju z ločitvijo.

Irena Avsenik Nabergoj. 2018. *Podobe resničnosti, resnice in ljubezni v Svetem pismu in literaturi*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

Osebnosti globokega duha in prodornega uma je od nekdaj zanimalo vprašanje, kaj se skriva za videzom vidne resničnosti in kakšna je »stvar sama na sebi«. Se bolj jih je zanimalo vprašanje, kaj je resnica. Najbolj mikavno pa se je zdelo vprašanje, kaj je gonilna sila ljubezni. Znanstvena monografija dr. Irene Avsenik Nabergoj je izjemno delo, ker avtorica v njej s svojo nadpovprečno raziskovalno širino in globino uvida, hkrati pa tudi v bogatem obsegu obravnavanih besedil išče odgovore na domala vsa temeljna vprašanja resničnosti, resnice in ljubezni. Ob soočenju z zgodovino filozofske racionalnosti od antike do danes težišče postavlja na globinsko analizo in subtilno interpretacijo izbranih svetopisemskih pripovednih in pesniških besedil, ki resničnost, resnico in ljubezen nazorno prikazujejo v resnih življenjskih konstelacijah v razponu med resničnostjo in utvaro ter med resnico in lažjo.

Akademik prof. dr. Jože Krašovec

Vojko Strahovnik. 2018. *Moralna teorija: o naravi moralnosti*. Zagreb: Naklada Lara.

Knjiga se ukvarja z moralno teorijo kot področjem moralne filozofije, ki ga zanimajo najbolj temeljna vprašanja o naravi moralnosti. Med njimi najdemo na primer vprašanja o objektivnosti moralnih sodb, o obstoju od jezika in misli neodvisnih moralnih lastnosti in dejstev, o pomenu moralnih sodb oz. izjav, o povezavi med našimi moralnimi sodbami ter motivacijo za delovanje, o možnostih in načinih upravičenja naših moralnih prepričanj, o normativnih strukturi moralnih nazorov, ipd. Knjigo sestavlja dvanajst poglavij, pri čemer uvodu sledi sistematična predstavitev enajstih temeljnih stališč v moralni teoriji. Ob koncu je dodan

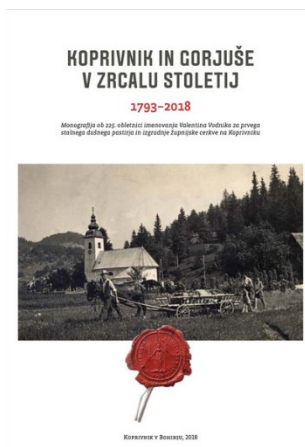

pojmovnik, ki zajema temeljna stališča in argumente, kar bralcu omogoča tudi samostojno branje posameznih poglavij. Monografija predstavlja izvirno ter pomembno znanstveno delo s področja moralne filozofije. V slovenskem jeziku je izšla leta 2016, sedaj pa je prevedena tudi v hrvaški jezik.

Miha Šimac. 2018. Pod cesarskim orlom: Šentrupert na Dolenjskem v času prve svetovne vojne: 1914-1918. Ljubljana: Reitenburg.

Miha Šimac et al. 2018. Boštjan Olip: dnevnik 1914-1918. Radovljica: Muzeji radovljiške občine.

Strokovne monografije

Bogdan Kolar et al. 2018. Koprivnik in Gorjuše v zrcalu stoletij: 1793-2018. monografija ob 225. obletnici imenovanja Valentina Vodnika za prvega stalnega dušnega pastirja in izgradnje župnijske cerkve na Koprivniku. Koprivnik v Bohinju: Turizem Bohinj.